

Lahkotni svet

Tudi vi ste v tovarno prinesli svoj košček sestavljanke in prav od vsakega koščka je odvisno, kakšna je končna podoba te tovarne.

Iz vsebine

4

5

6

7

8–9

11

12–13

14–15

17

4 Evropski aluminij

5 Poučno in pomembno

6 Preverili ukrepanje

Vse večja prepoznavnost

7 Izkušenj ne pridobiš čez noč

8–9 Literatura je kot »čigumi«, ki se ti prilepi na podplat – Intervju

10 Vargas-Al na 4. mestu

11 Kdo je Aluminko?

3. Unescov tek mladih

12–13 Zaključek Talumovega Lahkotnega sveta – Reportaža

14–15 Nagradili otroško ustvarjalnost

16 Po otroško do zdravja

17 Odkrivanje lepot Goriških brd in Vipavske doline

18–19 Fotoreportaža

20–21 Gremo na dopust

22 Vrednote na obisku

23 Križanka

Naslovnica: Zaključek lahkotnega sveta

Časopis družbe Talum. Naslov uredništva: Talum, d. d., Tovarniška cesta 10, 2325 Kidričevo, telefon: 02 79 95 108, telefaks: 02 79 95 103, e-pošta: aleksandra.jelusic@talum.si.

Izhaja mesečno v nakladi 2300 izvodov.

Uredniški odbor: Aleksandra Jelusič, glavna urednica, Danica Hrnčič in Lilijana Ditrih, članici, ter Darko Ferlinc in Srdan Mohorič, zunanja člana.

Jezikovni pregled: Darja Gabrovšek Homšak, oblikovanje: Darko Ferlinc, avtor naslovnice: Srdan Mohorič.

Prelom in priprava za tisk: Grafični studio OK, Maribor, tisk: Tiskarna Ekart d. o. o.

Srečanje z domišljijo

ALEKSANDRA JELUŠIČ
GLAVNA UREDNICA

Morda tudi sami kdaj pa kdaj pomislite, da v življenju ni naključij in da se vsaka stvar zgodi z namenom ter za seboj potegne niz dogodkov, razmišljanj in odločitev, ki krojijo našo prihodnost, če se jim le predamo in jim sledimo. Tako sem tudi sama po spletu naključij v roke dobila knjigo z naslovom Srečanje z domišljijo, in to ravno v času, ko smo v avli upravne stavbe pripravili nagradni natečaj Lahkotni svet, na katerem smo izbirali najbolj kreativne izdelke otrok, in ko se je odvil še nekaj dogodkov, povezanih z otroki.

O kreativnosti in ustvarjalnosti se v zadnjih letih veliko govori, saj so se podjetja s tranzicijo znašla na prostem trgu, tam pa zmagujejo tisti, ki znajo konkurirati s ceno ali z drugačnostjo. Pri zniževanju cene odigra glavno vlogo ekonomija obsega, ki zaradi nižjih fiksnih stroškov zagotavlja nižjo ceno izdelkov – žal ali pa na srečo slovenska podjetja ne morejo staviti na ekonomijo obsega, saj smo premajhni; lahko pa stavimo na drugačnost.

Biti drugačen, biti samosvoj so odlike, ki so nekoč veljale za čudne, v določenih okoljih morda še danes niso presegli stereotipov. A trg je tisti, ki odloča, ne ozira se na posameznike. Zanj je pomembno samo to, kaj lahko

ponudiš in koliko je kdo za ponujeno pripravljen plačati. *Tako to gre*, bi rekel pisatelj Kurt Vonnegut. In če se še tako trudimo v nasprotno, zakonitosti trga ne moremo spremeniti; lahko pa spremenimo sebe, če si želimo. Morda ni slabo začeti pri otrocih, ki še niso obremenjeni z ideološko kramo in družbenimi stereotipi. Gianni Rodari je zapisal, da mora imeti v vzgoji tudi ustvarjalnost svoje mesto, saj je osvobajajoča, in če bi imeli poleg logike tudi fantastiko, bi odkrili umetnost ustvarjanja. In zato se je včasih smiselno vprašati, kaj se mi lahko naučimo od otrok in ne obratno.

Ko sem v teh dneh razmišljala o razsežnosti projekta, ki je zajel kar 5000 okoliških otrok, sem se vprašala, kakšen je bil njegov namen. Vsekakor ne spodbujanje ustvarjalnosti, kajti otroci so dokazali, da sta njihova domišljija in kreativnost neskončni, cilj je lahko bil samo ustvarjanje primerne okolja in pogojev, da otroci z leti ne bodo izgubili tega, kar imajo v sebi, da bodo znali negovati, predvsem pa, da ne bodo podlegli ukalupljenim načinom razmišljanja, v katere nas tako radi silijo. Vizionarja spremeniti v vsakdanjost je tako kot ribe pripraviti, da bi plavale v nasprotno smer, kot jim velewa nprav. ▣

»Vizionarja spremeniti v vsakdanjost je tako kot ribe pripraviti, da bi plavale v nasprotno smer, kot jim velewa nprav.«

Evropski aluminij

DR. ZLATKO ČUŠ
FOTO: SRDAN MOHORIČ

Z letošnjim letom se je Evropsko združenje proizvajalcev aluminija (EAA) preimenovalo v Evropski aluminij (EA). V bistvu gre za zelo fokusiran poskus uveljavitve pomembnosti proizvodnje in predelave aluminija v Evropi. Svetovni trendi povečevanja porabe aluminija so jasen znak, da je upravičena trditev, da delamo s kovino

Dr. Zlatko Čuš, član Uprave Taluma

prihodnosti. Seveda je globalno gospodarstvo velika tekma, ki se nikoli ne konča. Materiali, kot so barvne kovine, jeklo, plastika, kompozitni materiali, bodo vedno poskušali premagati svoje tek-

mece. Poleg fizikalno-tehničnih lastnosti sta zelo pomembni cena in prijaznost do okolja, kamor spada tudi možnost ponovne uporabe.

Med letoma 2000 in 2010 se je poraba aluminija v svetu povečala za 66 odstotkov. Do leta 2020 se predvideva nadaljnja rast za 75 odstotkov. Evropski delež porabe je 20 odstotkov celotne svetovne porabe. Evropa je vse bolj odvisna od uvoza aluminija in ta razkorak je vsak dan večji. Od začetka zadnje ekonomske krize se je proizvodnja primarnega aluminija v Evropi zmanjšala za 36 odstotkov. Zaradi tega je imela naša celina lansko leto deficit v velikosti 6,2 milijona ton. Če upoštevamo, da se še vedno uporablja približno 75 odstotkov vsega proizvedenega aluminija, bo tekma za zbiranje in ponovno uporabo vedno večja.

Letni finančni promet Evropske aluminijske industrije znaša 36,8 milijarde evrov. Približno 50 odstotkov vsega porabljenega aluminija je recikliranega (okoli 5 milijonov ton). Aluminij daje v Evropi zaposlitev približno 1 milijonu delavcem.

Če zmanjšamo težo avtomobila za 100 kilogramov, se posledično zmanjša emisija CO₂ za 8 gramov

na kilometer. Največje potniško letalo Airbus A380 vsebuje 61 odstotkov delov iz aluminija. Sedem od deset doz iz aluminija se reciklira, kar prihrani več kot 3,2 milijona ton izpustov toplogrednih plinov.

Vsi ti podatki nakazujejo na povečanje porabe aluminija v skoraj vseh segmentih. V Evropi se porabi 39 odstotkov aluminija v transportu, 24 odstotkov v gradbeništvu, 17 odstotkov za embalažo, 13 odstotkov v strojegradnji in 7 odstotkov za druge proizvode.

Upamo, da bodo prizadevanja EA obrodila sadove pri zagotavljanju konkurenčnih pogojev za proizvodnjo aluminija v Evropi. Nekatere vodilne proizvajalke aluminija v Evropi (Nemčija) so to že spoznale in uvajajo ukrepe za vzdržnost in konkurenčnost proizvodnje. Upamo, da bomo znali tudi v Sloveniji slediti dobri praksi iz Nemčije. V nasprotnem primeru bo naša proizvodnja nekonkurenčna že med evropskimi proizvajalci. Evropa pa tako ali drugače izgublja tekmo s Kitajsko, ZDA in drugimi tekmeci. Prednost, ki smo jo imeli, smo že davno izgubili. Edini dober znak je, da tekme še ni konec! ▣

»Aluminij daje v Evropi zaposlitev približno 1 milijonu delavcem.«

Poučno in pomembno

Ekскурzija v podjetje Lajovic Tuba

V petek, 22. maja 2015, smo za sodelavce PE Rondelice, ki so v letu 2014 in 2015 prispevali vsaj po en koristen predlog, organizirali ogled proizvodnje aluminijastih tub v podjetju Lajovic Tuba iz Ljubljane. Gre za našega tradicionalnega kupca rondelic, ki letno proizvede okoli 70 milijonov aluminijastih tub za potrebe farmacije, kozmetike in prehrane. Manjši del njihove proizvodnje predstavljajo laminatne tube, ki smo si jih prav tako ogledali. Odziv sodelavcev je bil zelo pozitiven, zato bomo s podobnimi aktivnostmi, ki pomembno prispevajo k spodbujanju inovativnosti v naši PE, nadaljevali tudi v prihodnje.

ZAPOSLENI V PE RONDELICE
FOTO: ARHIV PE RONDELICE

V nadaljevanju navajamo vtise sodelavcev o ekskurziji.

Robert Vaupotič

»V petek, 22. maja 2015, sem se udeležil strokovne ekskurzije v skupini inovatorjev. Obiskali smo podjetje Tuba Lajovic v Ljubljani. Podjetje se ukvarja z izdelavo tub, ki jih izdelujejo iz naših polizdelkov – rondic. Sam sem prvič videl, kako se izdelujejo tube, zato sem si proizvodnjo z zanimanjem ogledal. Ogled se mi je zdel zelo poučen, saj si zdaj lažje predstavljam, kako pomembno je naše delo, ki mora biti opravljeno brez napak, da lahko naši kupci svoje izdelke izdelujejo čim bolj kakovostno in ekonomično. Takšne ekskurzije se mi zdijo zelo poučne in pomembne.«

Milan Jerebič

»Dne 22. maja 2015 smo se s sodelavci, ki smo napisali kak inovativni predlog, odpravili na ogled tub iz naših rondelic v Tuba Ljubljana. Zjutraj smo se odpravili z avtobusom izpred naše »fabrike«. Sledil je postanek za jutranjo kavico in naprej proti Ljubljani, kjer so nas pričakali predstavniki iz podjetja. Sledila je krajša predstavitev tovarne in ogled proizvodnje. Kako nastane tuba? Tako hitro, da izdelave ne moreš videti. Naenkrat iz naše rondelice nastane tuba, ki se pobarva in pripravi za nadaljnjo proizvodnjo – polnjenje. Ravno med našim ogledom je potekala proizvodnja tube za polnjenje paradižnikove mezge.

Proizvodnjo smo si lahko ogledali od blizu. Ob tem smo povprašali delavce o morebitnih napakah na naših rondelicah in o tem, kaj jim povzroča največ preglavic. Odziv na kakovost naših rondic je bil pozitiven in ni bilo veliko pritožb. Ugotavljam, da je naše delo dobro opravljeno in kupec zadovoljen. Po ogledu tovarne Tuba Ljubljana smo imeli čas tudi za ogled starega mestnega jedra Ljubljane. Sledilo je kosilo pod Šmarno goro in nato pot proti domu. Bil je poučen in lep prosti dan. Hvala organizatorjem.«

Aleksander Verlak

»V petek, 22. maja 2015, smo delavci PE Rondelice obiskali

kupca rondelic, podjetje Lajovic Tuba iz Ljubljane. Ogledali smo si njihov proizvodni program in proizvodnjo. Videli smo, kako se rondelice predelajo v tube. Celotno linijo proizvodnje nadzira en delavec. Na začetku proizvodnega procesa se iz rondelice iztisne tuba, nato sledi notranje lakiranje, preverjanje tesnosti, nato zunanje barvanje z ustrezno znamko proizvoda, sušenje in pakiranje z dodajanjem PVC-pokrovčka. Problem imajo v tem, da imajo manjša naročila enovrstnih dimenzij, in če je treba zamenjati dimenzije orodja, je v proizvodnji enodnevni zastoj. Odslej bom v trgovini pri nakupu izdelkov iz tube bolj pozoren na izbiro.«

Marija Feguš Šmigoc

»Pri vsakodnevni uporabi različnih tub nikoli nisem pomislila na proizvajalca. Sama proizvodnja celotne tube poteka zelo hitro in zanimivo. V Tubi izdelujejo tube treh različne kakovosti: iz naše rondice, iz laminatne folije in PVC-materiala. Njihove tube se uporabljajo v kozmetični, farmacevtski, prehranski in kemični industriji. Všeč mi je bil podatek, da prodajo 70 odstotkov tub ravno iz naših rondic in da delajo na biorazgradljivih materialih. Leta 2013 so dobili priznanje za okolju prijazen izdelek. Taki ogledi proizvodnje so dobra motivacija za nadaljnje delo zaposlenih.«

Sodelavci v podjetju Tuba Lajovic

Preverili ukrepanje

Sistem obvladovanja ravnanja z okoljem ter varnosti in zdravja pri delu zajema tudi obvladovanje vplivov v primeru izrednih dogodkov. Talum spada med obrate večjega tveganja po smernici Seveso, zato ima izdelano Varnostno poročilo ter Načrt zaščite in reševanja. S slednjim je opredeljeno tudi ukrepanje in izvajanje aktivnosti pri nesreči na večjih virih tveganja.

IZTOK TRAFELA
FOTO: DEJAN ŠIBILA

Za zagotovitev primerne in pravočasne ukrepanja je treba izvajati vaje z ekipami za posredovanje. S tem namenom je bila ta mesec izvedena praktična vaja za primer nesreče – požara na skladišču tekoče katranske smole in simulacija zaježitve požarnih vod na linearnem usedalniku. Na vaji je bilo preverjeno operativno posredovanje sil za zaščito in reševanje. Aktivirane so bile sile in sredstva za zaščito, reševanje in prvo pomoč na lokaciji industrijske cone Taluma in izvedena evakuacija iz bližnjih objektov. Na vaji so sodelovali poklicni gasilci oddelka za požarno varstvo družbe Vargas-Al, operativna enota Prostovoljnega gasilskega društva Talum, ekipa fizično-

tehničnega varovanja družbe Vargas-Al, služba Sistemi upravljanja ter zaposleni iz družbe Talum Aluminij, Proizvodnja anod. Pri vaji so bili preverjeni tudi sistemi komuniciranja in obveščanja med udeleženci vaje in Republiškim centrom za obveščanje.

S prikazanim na vaji in na osnovi narejene analize vaje lahko ocenimo, da imamo v Talumu sile in sredstva, s katerimi v primeru nesreče lahko preprečimo in zmanjšamo vpliv njenih posledic na ožje in širše okolje. Kljub temu ne smemo pozabiti na najpomembnejše, to je preventivno delovanje, s katerim preprečimo, da bi se izredni dogodki sploh dogajali. ▣

Potek vaje

TALUM INŠTITUT

Potek vaje

Vse večja prepoznavnost

Talum Inštitut že vrsto let zapored organizira medlaboratorijske primerjalne meritve emisij v zrak. Izvajajo se na izpustu iz peči za kalcinacijo anodnih blokov v PE Aluminij.

DR. MARKO HOMŠAK
FOTO: SRDAN MOHORIC

Namen medlaboratorijskih primerjav je, da posamezni laboratorij v neposredni primerjavi z drugimi laboratoriji dokaže svojo usposobljenost za izvajanje specifičnih preskusov, meritev ali kalibracij ter uspešnost in zadovoljivost na področju laboratorijskega preskušanja. Glede na ugotovitve tehničnega odbora se vsako leto nekoliko dopolni program za izvedbo primerjalnega testiranja, tako da najbolj ustreza potrebam in zahtevam udeležencev. Letos smo 2. in 3. junija uspešno izvedli organizacijo primerjalnih meritev po programu, ki je vključeval tudi referenčno metodo za določevanje žveplovega dioksida. V EU se je pri izbiri preskusnih metod treba držati pravila o prednostnem vrstnem redu. Najprej se izbirajo referenčne metode, opredeljene v standardih CEN, če teh ni, se izberejo metode po standardih ISO, šele nato pri-

dejo na vrsto nacionalni standardi (DIN, BS). Izbira referenčne standardne metode je obvezna, če se z njo nadzirajo instrumenti za trajno merjenje emisij snovi v zrak. Stalno spremljanje sprememb na področju standardizacije je ena izmed pomembnih aktivnosti družbe Talum Inštitut, pri tem pa nam je z mesečnim informiranjem v pomoč Slovenski inštitut za standardizacijo (SIST).

Sodelujoči večinoma poudarjajo prednost industrijskega oziroma realnega okolja, ki ga ponujamo, ter zelo dobro organizacijo. Zahvala za to gre predvsem Marjanu Pilingerju in Robertu Mihelaku ter vsem drugim, ki prispevajo k uspešni organizaciji. Udeležba že renomiranih laboratorijev iz jugovzhodnega dela Evrope pomeni za nas večjo prepoznavnost in uveljavljenost podjetja Talum Inštitut na področju preiskav okolja. ▣

Izkušenj ne pridobiš čez noč

Ker časopis Aluminij berejo tudi v našem hčerinskem podjetju v Šabcu, smo se odločili, da v rubriki Moj delovni dan predstavimo sodelavca Nemanjo Nikolića, zaposlenega kot viličarista in sortiralca aluminija. Pogovor z njim je posnel direktor podjetja Matej Ernecl – še en dokaz, da sodobna tehnika zmanjšuje razdalje, saj je tako nastal zanimiv prispevek.

NEMANJA NIKOLIĆ
FOTO: MATEJ ERNECL

Podjetje Talum Šabac je bilo kot Talum Beograd ustanovljeno decembra 2009, sedež pa je imelo v Obrenovcu. Leta 2013 se je preselilo na novo lokacijo in se preimenovalo v Talum Šabac. V podjetju Talum Šabac sem se zaposlil februarja 2013. Končal sem srednjo gradbeno šolo, visoke gradnje. Pri delu mi je na začetku zelo pomagal sodelavec Voja. V Šabcu nas v tistem času ni bilo veliko – večina delavcev je še vedno delala v Obrenovcu. Sam sem začel s sortiranjem odpadnega aluminija, kasneje pa sem naredil še izpit za voznika viličarja in bagra.

V službo se vozim še z dvema sodelavcema. Dogovorjeni smo, da se menjavamo, in tako vsak teden vozi drug. Živim v vasi Suvo Selo, ki je od podjetja oddaljena 25 kilometrov. Zbudim se ob 6. uri zjutraj in ob 6.15 sem že na dogovorjenem mestu. Tam se pridružim sodelavcema in skupaj nadaljujemo pot. V službi smo ob 6.40. Najprej spijemo kavo; sam turške kave ne pijem, zato si privoščim Nescafe in cigareto. Po kavi se lotimo delovnih obveznosti. Če potrebujemo kakšno informacijo ali napotek glede dela, se obrnemo na vodjo Miloša Vojskića.

Moje vsakodnevne zadolžitve so povezane s sortiranjem odpadnega aluminija, po potrebi pa vozim tudi viličarja in delam na bagru. Z viličarjem je treba material odpeljati na tehtnico in nato v prodajno skladišče, kjer se pripravi za izvoz. Pri sortiranju je zelo po-

membno, da iz aluminija odstranimo vse nečistoče, predvsem pa železo. Tega je treba skrbno ločiti. Pravzaprav imamo pri sortiranju več kot 20 kategorij, po katerih sortiramo aluminij. Čez čas že na prvi pogled ločim aluminij od železa – razlikujeta se po trdoti in drugih značilnostih. To, da znaš hitro ločiti material, ti olajša delo pri sortiranju.

Če bi se moral odločiti, katero delo mi je najljubše, bi se odločil za bager, s katerim baliram material, prav tako pa ga iztovarjamo in natovarjamo na kamion. Pri delu na bagru sta potrebni velika zbranost in previdnost. Medtem ko raztovarjam material, so namreč ob bagru že sodelavci, ki kontrolirajo material, in hitro se lahko zgodi nesreča.

Material sortiramo ali v manjše transportne kesone ali na kupe, te pa potem z viličarjem ali z bagrom prenesemo do balirnega stroja ali do hidravličnih škarij, kjer se drugače režejo in čistijo aluminijasti profili.

Menim, da so pri mojem delu pomembne izkušnje, ki se ne pridobijo čez noč, saj je zelo pomembno prepoznavanje materiala le na osnovi videza in nekaterih hitrih preizkusov. Magnezij na primer se hitro zaiskri, prokrom, ki ni magneten, včasih lahko ločim od aluminija le tako, da ga prepogneš, saj se takoj povrne v svojo prejšnjo obliko, železo pa ločimo predvsem po teži in seveda z magneti. ■

Nemanja Nikolić

INTERVJU

Literatura je kot »čigumi«, ki se ti prilepi na podplat

ALEKSANDRA JELUŠIČ
FOTO: BRANIMIR RITONJA

Pogovor s pisateljico Janjo Vidmar

Pravijo, da se velike stvari zgodijo takrat, ko se srečajo ljudje s strastjo in ko so realne možnosti, da se njihove ideje prenesejo v prakso. Tako se je tudi zgodilo, saj sta se v lanskem letu srečala literatura in gospodarstvo – na videz nezdružljivi področji –, da dokažeta, da lahko skupaj ustvarita presežek. Ko govorimo o literarnem področju, imamo v mislih Janjo Vidmar, pisateljico, ki zase pravi, da je bila nekoč hiperaktivna ustvarjalka, kar dokazuje s 55 knjigami, pod katerimi se je podpisala. Kljub temu da prisega na horor, se je preizkusila v raznih literarnih žanrih, med drugim tudi v literaturi za otroke in mladino. V lanskem letu se je dodobra spoznala z zgodovino, proizvodnjo, možnostjo reciklaže in drugimi področji, povezanimi z aluminijem, z namenom, da svoja spoznanja preplete v zgodbe. Nastali sta dve zgodbi, Kolo v žepu in Lahkoten svet, ki sta otrokom in mladim približali tovarno in vse tisto, kar predstavlja v okolju, ki mu pripadamo.

Nekoč si mimogrede omenila, da v času šole nisi rada brala.

V osnovni šoli sem seveda rada brala, le knjig ni bilo na pretek kot danes. Na gimnaziji pa je bilo že toliko obveznosti, da je časa zado-stovalo le za domače branje in obvezno literaturo. V človekovi naravi je, da se mu uprejo stvari, ki ne izvirajo iz želje ali hrepene-nja. Bi pa rekla, da je pisateljeva-nje izbralo mene. Sama si tega nisem posebej želela, bila sem kreativna na več področjih, litera-tura pa je bila kot »čigumi«, ki se ti prilepi na podplat in ga ne moreš povsem odstraniti. Pravza-prav sem začela delovati najprej na področju filma in sprva so se knjige razvijale iz scenarijev. Po-stopoma pa mi je bilo pisanje knjig čedalje večji izziv in tako se jih je nabralo že čez petdeset. Mogoče imam zato zdaj daljši pre-mor in delam povsem druge reči.

Marsikdo ne ve, da si se rodila na Ptuju in da si se kasneje z družino preselili v Maribor. Se spomniš svojega otroštva na Ptuju?

Med roditi se nekje in tam živeti je seveda precejšnja razlika. Na Ptuju sem se dobesedno samo rodila mami in očetu, ki sta se vračala z nekega obiska, in sem, kot je to zame značilno, prehite-vala po levi. Živim pa že vse življe-nje, kar je tudi že blazno dolgo (smeh), v Mariboru in ga štejem za svoj rodni kraj, saj drugega nimam in ne poznam.

Biti pisatelj v Sloveniji in od tega živeti zahteva od človeka iznajdljivost. Kako sama gledaš na to problematiko?

Ne le iznajdljivost, mejiti mora na norost in slej ko prej omagajo celo najbolj vztrajni. Sama imam s. p. in d. o. o. in zadnje leto ali dve počnem čisto druge reči. Ena od teh je bil tudi projekt Lahkotni svet, ki smo ga zastavili z vašo družbo Talum. Kadar združita sile družbeno odgovorno podjetje in družbeno angažiran avtor, se mora iz tega izcimiti nekaj dobre-ga in koristnega.

Študirala si tudi na akademiji za likovno umetnost. Še kdaj posežeš po čopičih in se izražaš tudi na ta način?

Ne. Še spodobne risbice v spo-minski knjigi ne spravim več sku-paj. Kar dokazuje, da je talenta le kakšnih 30 odstotkov, preosta-nek pa je garanje in še enkrat gara-nje.

Si absolventka Filozofske fakultete v Mariboru, smer slovenščina in pedagogika. Kako je po tolikih letih znova študirati in zakaj odločitev za nadaljevanje študija?

Pišem diplomu, odločitev pa je seveda povsem razumljiva in razumna: nam, ki smo študirali po starem sistemu, se zaradi bolonjske prenove izteka čas. Natančneje, diplomirati je treba do 30. septembra 2016, se razu-me, da smo pohiteli na vrat na nos vsi in res nas ni malo.

Koliko knjig si spisala v vseh teh letih?

Naslovov se je nabralo veliko, kakšnih 55, res pa je, da jih je večina nastala pred letom 2007, ko sem bila hiperproduktivna. Po letu 2007 sem pisala čedalje manj, zadnja leta le še knjigo in kakšno ilustrirano knjigico na leto, zdaj pa bo že dobri dve leti, kar sem napisala knjigo z naslovom Tretja možnost. Ta je torej hkrati moja zadnja in prva za odrasle.

Kateri žanr ti je najbližji?

Horor.

V letu 2014 se je porodila ideja, da bi prepletili literaturo in gospo-darstvo in se na drugačen način približali otrokom. Kako sama gle-daš na projekt?

Krasna zamisel, dobro zasnovana in tudi odlično izpeljana. Obenem tudi dokazuje, da je mogoče kulturo in gospodarstvo povezovati na različnih ravneh in na razne načine. Osebnopodpi-ram vse in samo želela bi si čim več podobnih povezav. Da ne govorim o tem, kako zanimivi so

bili obiski po šolah, predstavitev izdelkov in embalaže iz aluminija, domislje, tekmovanja in druženje z učenci. Tudi sama sem o aluminiju izvedela veliko nove-ga in spoznala tako vaše proiz-vodne kot storitvene odvisne družbe. Res kakovostna izkušnja, s katero je skupina Talum pono-vno dokazala, da je družbeno odgovorno podjetje. Takšnih pa je pri nas resnično malo.

Napisati dve zgodbi o aluminiju, o katerem prej nisi vedel veliko, mora biti za pisatelja velik izziv.

No, seveda je bilo treba najprej spoznati aluminij, zgodovino, predelavo, zanimivosti. Potem sem morala dobro razmisliti, kako kovino, podjetje in poklice prek dveh različnih zgodb predstaviti otrokom in mladim. Nato je bilo treba obe zgodbi spisati tako, da sta imeli glavo in rep, da so držali vsi podatki, da je bilo vse dovolj razumljivo, pregledno, natančno in da je pokrivalo vsa želená področja. Lektorirani zgodbi sta potlej romali v ilustriranje našemu znamenitemu in ta hip najbolj raz-prodanemu ilustratorju Damijanu Štepančiču, ker sem ob sebi zbra-la najboljšo ekipo, kot se za 60. obletnico Taluma spodobi. Odlo-čiti se je bilo treba za besedilo s predstavitev podjetja, fotografije, katere zanimivosti o aluminiju bodo v vsaki knjigi – no, tukaj moram pohvaliti Talumovo eki-po, obe dekleti, pa tudi predsed-nika uprave, gospoda Marka Drobničá; nič čudnega, da ste uspešno podjetje, saj ste ažurni, učinkoviti in ničesar ne pre-puščate naključju –, potem je bilo treba pridobiti CIP iz ljubljanskega NUK-a, ves projekt koordini-rati, končni pregled je opravila doktorica mladinske književnosti Gaja Kos. Z ilustratorjem sva se namreč domenila, da morata biti obe knjigi res vrhunski in profe-sionalni ter da si ne moremo pri-voščiti zdrsov ali *šalabajzerstva*. Knjigi sta bili natisnjeni v nakladi 10.000 izvodov. Zatem je bilo tre-ba seveda za predstavitev po vseh 16 šolah in 11 vrtcih podrobno in natančno pripraviti material, potek, vsebino in tako dalje. Skratka, dela res ni manjkalo.

Ogledala si si našo tovarno in bila na njeni predstavitvi. Kako je videti skozi tvoje oči?

Vsekakor ste ena velika, poveza-na družina. Delujete kot dobro naoljen stroj, ki ne more pogrešiti niti enega samega vijaka. In vsak od teh vijakov ter matic ste ljudje, zaposleni v družbi in upravi. Uspešna družba, ki se širi v tujino, in eno redkih domačih podjetjih na našem koncu, ki posluje dobro in se ne boji izzivov. Tako vas vidim jaz.

Izdaji knjig je sledila predstavitev na šolah. Pristop, ki si ga ubrala, je drugačen, kot ga prakticirajo drugi pisatelji. V čem je njegova izvirnost, drugačnost?

Že moji siceršnji nastopi po šolah ob zaključkih Bralne značke, delavnice in literarna srečanja so drugačni od mnogih drugih, ker verjamem v dinamiko in interak-cijo odnosov. Pri naših predsta-vitvah se mi je zdelo še posebej pomembno, da so živahne, polne preobratov, zabavne, izvirne in nagajive, ker je aluminij kovina, sodi na področje kemije, ki otro-kom ni ravno blizu. In otroci ozi-roma mladi strašno hitro izgubijo pozornost in postanejo demotivi-rani, zato jim je treba tako tema-tiko ponuditi v obliki, ki jih bo pri-tegnila.

Kot gostja zaključne prireditve si imela priložnost videti, kaj so mladi ustvarili in kako je knjiga vpliva nan-je. Kakšni so vtisi?

Ob avtomobilu iz aluminija na solarni pogon sem, denimo, res pozabila zapreti usta. To je noro, koliko kreativnosti je spodbudil projekt Lahkotni svet! Otroci so resnično izdelali fantastične izdel-ke, njihova domišljija ne pozna meja, kadar jim jo dovolimo, ker jih vse prevečkrat omejujemo, da se ne morejo izražati. Vesela sem, da tokrat ni bilo tako. Prireditiv je lepo uspela in vesela sem, da sta bila v zadnjem letu aluminij in recikliranje predmet pogovora v res številnih domovih po vaši regiji. Srečno! ▣

»/.../ talenta le kakšnih 30 odstotkov, preostanek pa je garanje in še enkrat garanje.«

Vargas-Al na 4. mestu

Čeprav je inovativnost v Vargas-Alu stalno prisotna, smo jo začeli posebej evidentirati in obravnavati leta 2013. Takrat je bilo podanih 22 predlogov, leta 2014 pa že 37 in košara se tudi v letošnjem letu že lepo polni (trenutno 17 predlogov).

BORIS KUCHAR

FOTO: BORIS KUCHAR

S podajanjem inovativno-koristnih predlogov smo v naši družbi prišli do pozitivnih zaključkov, kot so:

- da je lahko vsak zaposleni inovativen in pripomore k soustvarjanju svojega delovnega okolja, procesov, družbe ...,
- da je v hitrem tempu lahko tudi to ena od oblik komunikacije v družbi,
- da je inovativnost ena od oblik, ki te lahko povzdigne nad konkurenco.

Če gledamo na inovativno dejavnost v celotni skupini Talum, naletimo v naši družbi na specifičen položaj. Veliko inovativnih predlogov in rešitev je pri nas vezanih na izboljšanje procesa, navodil,

delovnih pogojev ... V teh predlogih je v različni meri izražena koristnost, ki je pogosto težko ekonomsko merljiva. Zadovoljivo je dejstvo, da imamo v družbi razumevajoče predlagatelje, ki razumejo, da mora vodstvo ob še tako dobrem predlogu pretehtati različne vidike in se odločiti o realizaciji. Ker so naši postopki vezani na tajnost, je razumljivo, da ne moremo razkriti vseh naših koristnih predlogov, zato vam bomo s fotografijami in opisi predstavili tiste, ki so bolj »splošne narave« in jih v tej obliki tudi najlažje prikazemo.

Lani je bil na odličnem četrtem mestu po številu podanih predlogov celotne skupine Talum naš

sodelavec Franc Kodrič, saj je podal skupaj 17 predlogov. Zadovoljni smo tudi, da smo tako v letu 2014 kot tudi v prvem tromesečju letošnjega leta dosegli cilj skupine glede podanih predlogov na zaposlenega. Po predlogih v letih 2013 in 2014 sta izstopala tudi sodelavca Drago Smolinger (13 predlogov) in Jožef Murata (10 predlogov). S temi številkami ne želimo spodbujati tekmovalnosti, temveč pohvaliti prizadevanje posameznikov in spodbuditi tudi tisto peščico sodelavcev, ki inovativnih predlogov še niso podali. ▣

Varnostni tehnik Bojan Herga je za promocijo predlagal in izdelal tako imenovani živi videonadzor, ki služi za neposredno predstavitev tega sistema varovanja.

Poklicna gasilca Jože Kancler in Mitja Gorinšek sta predlagala in izdelala pripomočka za zvižanje gasilskih cevi.

ODNOSI Z JAVNOSTMI

Obiskali so nas

ALEKSANDRA JELUŠIČ

Hvala sodelavcem za pomoč pri organizaciji ogledov.

19. maj 2015: Društvo strojnih inženirjev in tehnikov Ljubljana

21. maj 2015: študenti Naravoslovnotehniške fakultete,

Oddelek za materiale in metalurgijo, Ljubljana

25. maj 2015: študenti Fakultete za kmetijstvo, Maribor

30. maj 2015: obisk Gamniške delegacije

2. junij 2015: študenti Fakultete za kemijo in kemijsko tehnologijo, Maribor

2. junij 2015: učenci udeleženci tekmovanja Go-car-go

4. junij 2015: dijaki 2. letnika Biotehniške gimnazije Novo mesto ▣

Varnostnik Franc Kodrič je predlagal, da se ob pešpoti namesti opozorilna tabla »Pozor izvoz intervencijskih vozil«. S tem bi bili pešci dodatno opozorjeni na nevarnost.

Varnostnik Janko Cimerman je predlagal, da se v vratarnici nad radiatorji na polici namestijo rešetke, ki bodo omogočale boljše kroženje toplega zraka. S tem se preprečijo izgube energije.

Kdo je Aluminko?

Že lani, ko smo se udeleževali dogodkov, povezanih z otroki, smo se spraševali, na kakšen način se jim približati. Porodila se je ideja o Talumovi maskoti, ki bi jo otroci povezali z aluminijem in našo tovarno. V mesecu maju je tako nastal Aluminko, ki ga je idejno oblikoval Dušan Fišer. Aluminko se je prvič predstavil na Unescovem teku mladih in se otrokom takoj prikupil.

ALEKSANDRA JELUŠIČ

FOTO: ALEKSANDRA JELUŠIČ

Tovarna Talum je svet v malem, kjer ljudje vsak dan opravljamo vsak svoje delo. Znotraj ograje imamo zelenice, potke, gasilske avtomobile, stroje, orodja, drevesa, kolesa, stavbe – večje in tiste manjše, peči, čistilne naprave ter še veliko vsega, imamo pa tudi ljudi, ki so dobrovoljni in vedno pripravljeni povedati zgodbo o aluminiju. Ena izmed takšnih zgodb je tudi zgodba o Aluminku. Morda zanj nikoli ne bi izvedeli, če varnostnik neke noči, ko je šel na svoj obhod po tovarni, da ugotovi, ali je vse na svojem mestu,

ne bi zaslišal, kako nekdo v eni izmed hal glasno prepeva, ropota in zganja vragolije. Varnostnik je prižgal svojo ročno baterijo, posvetil v temo in zagledal majhna vrata – imela so toliko barv, kot je barv v mavrici. Potem je za hip nastala tišina, a takoj zatem je znova zaropotalo: »Bum, beng, bang!« Varnostnik, moder mož, kot je, z veliko izkušenj, je takoj ugotovil, da trušč prihaja izza mavričnih vrat. Popraskal se je za ušesom, nato pa vrata odprl, da bi ugotovil, kdo neki dela takšen direndaj sredi noči.

Za vrati pa –

Glej no, česa takšnega pa ni pričakoval. Za vrati je bil čisto drug svet, ves aluminijast in svetlikajoč ter tako lahkoten, da te je kot metulja odneslo v nebo, med smetanaste oblake in medeno sonce. Vprašanje je, koliko časa bi varnostnik ostal ujet v tem svetu, lebdeč kot metulj nad aluminijastimi travniki, metulji, čebelami, srebrnimi potoki in rečicami, če ne bi srečal Aluminka.

»Že šestdeset let sem v tovarni, kjer skrbim za sijaj aluminija, za pravo trdoto in gostoto,« mu je zaupal Aluminko.

Od takrat se vrata v Lahkotni svet velikokrat odprejo. Kje točno so, vemo samo talumovci. Kako navihani so Aluminko in kaj se uči v šoli, ali rad nabija žogo, igra kitaro, bere pravljice in ločuje odpadke – no, to boste pa morali povprašati kar njega – z veseljem vas bo pocukal za brke, ki vam še niso zrastle (pa saj vam še bodo), prijeteljsko vam bo udaril v desno dlan, dekleta pa pocukal za čopke in kite ter hitel pripovedovati skrivnosti Lahkotnega sveta. ▣

Hvala sodelavcu Kristianu Lipovcu, ki poskrbi, da naš Aluminko oživi.

3. Unescov tek mladih

ALEKSANDRA JELUŠIČ

FOTO: ALEKSANDRA JELUŠIČ

V sredo, 20. maja 2015, je po mestnih ulicah na Ptuj potekal že 3. Unescov tek otrok, učencev, dijakov in učiteljev iz cele Slovenije in tujine. Na prireditvi tudi letos ni manjkalo Talum. Predsednik uprave Marko Drobnič je bil častni ambasador teka. Mlade je spodbujal tako, da se je z njimi postavil na startno črto in odtekel en krog. Pri tem mu je bil v pomoč Aluminko – maskota Taluma, dobrovoljnež športnega duha, ki se je pogljal za tekači in vzbudil nemalo pozornosti. Talum kot podjetje ves čas spodbuja zdravo življenje svojih zaposlenih. Navsezadnje imamo tudi

akcijo Zdravo Talum, v okviru katere se zavzemamo za pozitiven odnos do telesa in ohranjanje zdravja, s sodelovanjem pri akcijah, kot je Unescov tek, pa se za zdrav način življenja zavzemamo tudi širše, na ravni regije in države.

Glavno poslanstvo UNESCO mladinske platforme in s tem tudi UNESCO glasnikov je širjenje vrednot in vizije te organizacije med slovensko mladino. Tek na Ptuj spada med največje dogodke mreže slovenskih UNESCO šol. Tudi tokrat se je na Ptuj zbralo na stotine mladih, od otrok v vrtcih do študentov. ▣

Mladi tekači

Zaključek Talumovega Lahkotnega sveta

V četrtek, 28. maja 2015, je v restavraciji Pan v Kidričevem potekala prireditev ob zaključku Talumovega projekta Lahkotni svet. Ko smo pred letom dni, ob našem jubileju, zastavili smernice projekta, se še nismo zavedali, v kako velike razsežnosti se bo razrasel, a ne samo po zaslugi Taluma, temveč tudi po zaslugi vzgojiteljev, učiteljev, mentorjev in otrok, ki so začutili dodano vrednost in bili pripravljeni sodelovati in aktivno ustvarjati na temo aluminija.

ALEKSANDRA JELUŠIČ
FOTO: SRDAN MOHORIC, ARHIV ŠOL

Projekt se je začel literarno, saj smo k sodelovanju povabili priznane slovenske pisateljice Janjo Vidmar in jo prosili, naj napiše dve zgodbi, ki bosta na otroški način predstavili našo tovarno, proces pridobivanja aluminija, možnost reciklaže in otroke spomnili, kje vse v vsakdanjem življenju lahko najdemo aluminij. Napisala je dve knjigi, Kolo v žepu in Lahkoten svet. Sledila je predstavitev knjig po šolah, ki jih je pisateljica Janja Vidmar pripravila v obliki sproščenega druženja z mladimi. Prek ugank in iger jih je popeljala v svet aluminija. Drugi del projekta je bil ustvarjalni, saj so otroci v vrtcih in šolah v okviru učnega načrta izdelovali izdelke iz aluminija, tudi take, ki se dotikajo literature in glasbe. Tako so nastale zanimive zgodbe in muzikal.

Projekt se je uradno zaključil v začetku maja, ko so vrtci in šole na naš naslov poslali svoje izdelke, ki so sodelovali v nagradnem natečaju Lahkotni svet. V avli upravne stavbe je bilo na ogled postavljenih kar 167 domiselnih izdelkov. Komisija je imela težko nalogo, saj je morala v štirih različnih kategorijah izbrati po

štiri najboljše izdelke, v kategoriji PPVI (OŠ Ljudevita Pivka) pa je izbrala en izdelek in ga nagradila.

V četrtek, 28. maja 2015, je bil dan, ko je potekala uradna razglasitev zmagovalcev. Restavracijo Pan je napolnila mavrica, kajti vsak vrtec in vsaka šola je dobila svojo barvo majčk, ki smo jo okrasili s sloganom »Sem alu«. Po uvodnem nagovoru predsednika uprave Marka Drobniča je sledila predstavitev posameznih vrtcev in šol. Otroci so se predstavili z glasbo, igro ali vtisi, ki so jih nanizali v času ustvarjanja.

Prireditev smo zaključili s podelitvijo priznanj, pokalov in obliki Šumarja in nagrad, ki so prav tako povezane z ustvarjalnostjo in inovativnostjo.

vtise o projektu Lahkotni svet, ki so jih zapisali ravnatelji, učitelji, vzgojitelji in otroci.

Danica Lorber,
ravnateljica OŠ Majšperk
Skozi vaš lahkotni svet smo stopali lahkotno in sproščeno. V tej sproščenosti smo se učili in v drobnih korakih s pomočjo vaše odprtosti spoznavali tudi podjetje Talum. Veseli smo, da smo bili sopotniki vašega praznovanja 60. obletnice. Hvala za vse in stopajte lahkotno in uspešno še naprej.

Učenci in učiteljice od 1. do 4. e razreda, OŠ Videm, podružnica Leskovec
Najlepša hvala za majice, ki smo se jih zelo razveselili. So zelo lepe. S ponosom jih bomo nosili in

Otroci iz vrtca na zaključku Lahkotnega sveta

Zavedamo se, da je v tem kratkem času težko izmeriti vrednost projekta in navsezadnje – zakaj ga tudi meriti? Ves čas poudarjamo, da je treba prihodnost graditi na otrocih, ki bodo že čez kakšno desetletje del tega, kar gradimo in ustvarjamo danes. V projekt se je povežalo 16 šol, 6 vrtcev s posameznimi enotami in skupaj kar 5.000 otrok iz lokalnega okolja, ki so leto dni razmišljali o aluminiju in o tem, kako ga na izviren način preplesti z domišljijo.

V nadaljevanju lahko preberete

skrbeli za čisto naravo in ločevali odpadke. Želimo biti 'ALU'.

Ivanka Korez,
ravnateljica OŠ Cirkovce
V vrtcu in OŠ Cirkovce smo sodelovali pri projektu, h kateremu nas je povabilo podjetje Talum. Naši mladi ustvarjalci so s pomočjo mentorjev ustvarili mnoge izdelke. Pridno so prinašali odpadno embalažo iz aluminija in jo ponovno uporabili. Nastali so avtomobil, s katerim so se predstavili na tekmovanju Go-Car-Go

»Od sedaj naprej ste tudi vi vsi del naše zgodbe. Zgodbe o aluminiju in Talumu. Tudi vi ste v tovarno prinesli svoj košček sestavljanke in prav od vsakega koščka je odvisno, kakšna je končna podoba te tovarne. Z vašim prispevkom je tovarna Talum še pomembnejša in še večja.« Predsednik uprave Taluma Marko Drobnič

in osvojili 2. mesto, glasbila, različne ogrlice in okraske, skulpture in pajke. Strokovni delavci in učenci 9. razreda smo obiskali proizvodno podjetje Talum, kar je bilo posebno doživetje. Učenci 1. VIO so si ogledali muzikal Lahkotni svet. V mesecu juniju pripravljamo zaključno prireditev, ki se bo navezovala na Lahkotni svet. Ugotovili smo, da je aluminij material, ki ga lahko znova in znova uporabimo, je vsestranski, in z veseljem pove-
mo, da smo ob ustvarjanju v projektu zelo uživali.

Helena Ocvirk,

Helena Ocvirk, OŠ Olge Meglič

Tovarni Talum smo iskreno hval-
ležni, da so nas povabili k sode-
lovanju pri projektu Lahkotni

jekta: pri izvajanju projektnega učnega dela se nismo omejili samo na šolsko delo in šolski prostor, cilje smo medpredmetno povezali in sledili vertikalnemu sodelovanju in povezovanju med šolo in gospodarstvom (vključe-
nost vseh učencev), spoznali delovanje tovarne, tehnologijo, materiale in izdelke ter povezali teorijo s prakso (izdelovanje različnih izdelkov iz aluminija), spodbudili pri učencih zanimanje za različne poklice, našemu vede-
nju smo dodali novo dodano vrednost, in sicer spoznanje o nei-
zogibni uporabnosti aluminija v našem okolju. Celoletno sode-
lovanje s tovarno Talum je bilo nova izkušnja tako za gospodarstvenike kot za nas in je pomenilo obo-
jestranski presežek in obogatitev

Učenci in kolektiv OŠ Mladika

Projekt Lahkotni svet nas je spod-
budil k razmišljanju o naravnem okolju in neomejeni kreativnosti. Spoznali smo ravnanje z odpadki iz aluminija in pomen reciklaže za naravno okolje. V projekt so bili vključeni vsi učenci naše šole, ki so z velikim navdušenjem spo-
znali in ustvarjali izdelke iz alu-
minija. Učenci 8. in 9. razredov so si lahko ogledali tovarno Talum, prav vsi pa so se družili s pisate-
ljico Janjo Vidmar, ki nas je s pred-
stavitvijo likov iz svojih knjig spodbudila k razmišljanju. Ob koncu projekta bi se radi zahvalili za vse poučne in prijetne trenu-
tke, ki smo jih doživeli, za krasno zaključno prireditev in majice, ki smo jih dobili v dar.

ti vznemirjeni, saj v takem obsegu še nismo ustvarjali z aluminijem. Naši otroci so bili aktivni in pridni pri prinašanju odpadnega alumi-
nija v vrtec, izkazali pa so se tudi kot domiselni ustvarjalci. Hvala za priložnost, da smo v vašem pro-
jektu spoznali razsežnost upora-
be aluminija v vsakdanjem življe-
nju in velika hvala za kvalitetno sodelovanje.

Učenci OŠ Breg

Celotno šolsko leto so se niti pro-
jekta Lahkotni svet prepletale z učenci OŠ Breg. Aluminij, močno prisoten element v našem življe-
nju, je bil glavna tema nagrajnega natečaja, ki ga je izvajala tovarna Talum. Iz OŠ Breg so se ga udeležili učenci 2. b z učiteljico Ivanka Vidovič, učenci 3. b z

Učenci OŠ Ljudevita Pivka

Moderatorica Tatjana Mohorko z Aluminkotom

Malčki in učenci vrtca in OŠ Cirkovce

Strokovni delavci OŠ Hajdina

Zanimivo je bilo ustvarjati s kovi-
no, ki je tako mehka, da jo lahko oblikuješ, in nas spremlja tudi v našem vsakdanjem življenju. Spoznali smo veliko možnosti uporabe aluminija in se ukvarjali z njegovim recikliranjem v skrbi za okolje. V času ustvarjanja nas je spodbujalo, da je delo potekalo v sodelovanju s tovarno, ki nudi in bo nudila delovna mesta tudi marsikomu izmed sodelujočih. V imenu ravnateljice, učiteljev in učencev OŠ Hajdina, ki smo sode-
lovali v projektu Lahkotni svet, se podjetju Talum zahvaljujemo za prijazno povabilo k sodelovanju in vso materialno podporo.

učiteljico Brigito Kopajnik, učenci OPB 4. in 5. razreda z učiteljico Matejo Sagadin in učenci izbirne-
ga predmeta poskusi v kemiji, 8. razred, z učiteljico Nevenko Petek. Nastali so zanimivi in raz-
novrstni izdelki iz aluminija, ki so na ogled tudi v avli šole. Učenci 8. razreda so z modelom atoma aluminija osvojili nagrado.

Strokovni delavci Vrtca Najdihojca Hajdina

Vaš projekt Lahkotni svet smo sprejeli z odprtimi rokami in hkra-

Iskrena hvala vam, dragi sodelav-
ci, da ste podprli projekt, nese-
bično pomagali pri predstavitvah Taluma in zagotovili material, s katerim so mladi ustvarjali. □

svet. Z njimi nam je uspelo ure-
sničiti namen oziroma cilje, ki smo si jih zadali ob izvajanju različnih dejavnosti v okviru pro-

našega dela. Hvala ekipi Taluma za to čudovito izkušnjo.

Nagradili otroško ustvarjalnost

Nagradni natečaj Lahkotni svet

Kako med najboljšimi izbrati najboljše, se je spraševala komisija, ki je morala v petek, 22. maja 2015, v avli upravne stavbe Taluma med 167 prispelimi izdelki izbrati najboljše in jih nagraditi.

ALEKSANDRA JELUŠIČ

FOTO: ALEKSANDRA JELUŠIČ,
ŠOLSKI ARHIV

Komisija je ocenjevala izdelke v petih različnih kategorijah, vrtec in prva, druga in tretja triada OŠ, v katerih je izbrala po štiri najboljše izdelke, ter v kategoriji PPVI, v kateri je bil izbran en najboljši izdelek.

Komisijo so sestavljali: Marko Drobnič, predsednik uprave, Darja Vodušek Vtič, vodja kadrovske službe, mag. Avgust Šibila, vodja strateškega razvoja, Anton Kirbiš, član odbora za inovativnost, in zunanji predstavnik Dušan Fišer, pedagog in umetnik. Na izbor smo povabili tudi predstavnico šol Ivanko Korez, ki je spremljala potek ocenjevanja. Nagrade smo podelili na zaključni prireditvi.

OŠ Kidričevo, Roboti

OŠ Vrtci Ptuj, Risba

Vrtec Majšperk, Gosenica gre v Lahkotni svet

OŠ Ljudevita Pivka, Alu kitara

OŠ Olge Meglič, Aluminčki

OŠ Ljudski vrt, Aluminko solaris

Vrtec pri OŠ Videm, Varujmo naravo

OŠ Mladika, Robot

OŠ Hajdina, Moda

Vrtec Nadihojca, Naš vrtec

OŠ Cirkovce, Pajek s pajkovo mrežo

OŠ Ljudski vrt, Vozilo prihodnosti

OŠ Kidričevo, podružnica Lovrenc na Dravskem polju, Alutrolčki

OŠ Ljudski vrt, podružnica Grajena, Šumarka

OŠ Breg, Zgradba atoma aluminija

OŠ Majšperk, Astronavti iz Alune

Rezultati nagradnega natečaja Lahkotni svet

1. kategorija: vrtec

- Vrtec pri OŠ Videm, izdelek: Varujmo naravo, avtor: skupina Snežinka, mentorici: Ana Trafela in Tea Jerenko.
- Vrtec Nadihojca, izdelek: Naš vrtec, avtor: Rdeča igralnica, mentorici: Maja Bezjak in Tadeja Kokot.
- Vrtec Majšperk, izdelek: Gosenica gre v Lahkotni svet, avtor: oddelek Žabica, mentorici: Vlasta Leskovar in Simona Rober.
- Vrtci Ptuj, izdelek: Risba, avtorji: Enej Medved, Matija Pečnik, Nika Majerič, Tiana Mlakar in Timotej Mlakar, mentorica: Vera Sagadin.

2. kategorija: osnovna šola, prva triada

- Osnovna šola Ljudski vrt, izdelek: Vozilo prihodnosti, avtor: Vito Kolarič, mentorica: Tajka Šnuderl Novak.

- Osnovna šola Kidričevo, izdelek: Roboti, avtorji: učenci 1. razreda OPB, mentorica: Milena Prstec.
- Osnovna šola Cirkovce, izdelek: Pajek s pajkovo mrežo, avtorice: Ana Močnik, Jasmina Radolič, Ajda Marin, Špela Lah, Leja Gorjup, mentorica: Suzana Menoni Planinšek.
- Osnovna šola Kidričevo, podružnica Lovrenc na Dravskem polju, izdelek: Alutrolčki z zgodbico Planet Alum, avtorji: Taš Krajnc, Pia Lobenwein, Tibor Novak, Luka Pišek, Laura Predikaka, Lena Serdinšek, Tomaž Šešo Zafošnik, Silvo Topolovec, mentorica: Alenka Brumen.

3. kategorija: osnovna šola, druga triada

- Osnovna šola Majšperk, izdelek: Astronavti iz Alune, avtorji: učenci 4. in 5. razreda, mentor: Miro Marinič.
- Osnovna šola Mladika, izdelek: Robot, avtorji: Nuša Malek, Sabur Ali, Tilen Repina, Matic Hliš, Marko Matič, mentorica: Renata

Sušnik.

- Osnovna šola Hajdina, izdelek: Moda, avtor: 5. a-razred, mentorica: Jožica Novak.
- Osnovna šola Ljudski vrt, podružnica Grajena, izdelek: Šumarka, avtorji: 4. g – OPB in 5. g-razred, mentorici: Nada Sevšek in Irena Pukšič.

4. kategorija: osnovna šola, tretja triada

- Osnovna šola Olge Meglič, izdelek: Aluminčki, avtorji: učenci razredov 7. a, 7. b, 8. a, 8. b, 9. a in 9. b, mentorici: Lea Kralj in Vida Lačen.
- Osnovna šola Ljudski vrt, izdelek: Aluminko solaris, avtorji: Matic Damiš, Jure Miklošič, Bogdan Bashta, Dominik Lampret, Tilen Žagar, Marko Robin, Gregor Levanič, Nace Malovič, Enej Klasinc, mentor: Miran Petek.
- Osnovna šola Breg, izdelek: Zgradba atoma aluminija – model, avtorji: Lea Bosilj, Nika Vidovič, Nina Erbus, Luka Kopše, Leon Ljubeč Zajko, Gregor Klep,

Luka Planinc, Aleksander Štumberger, Rok Ribič, Špela Stopar, mentorica: Nevenka Petek.

- Osnovna šola Videm, izdelek: Muzikal, avtorji: učenci 8. in 9. razreda, mentorica: Damijana Hliš

5. kategorija: PPVI

- Osnovna šola Ljudevita Pivka, izdelek: Alu kitara, avtor: Andrej Gjorek, mentorica: Jasna Veber Zazula.

Predsednik uprave Taluma Marko Drobnič je v govoru na zaključni prireditvi dejal:

»Med ocenjevanjem izdelkov sem se pošalil, da sem imel v zadnjih štirih letih, v času, ko vodim podjetje Talum, pri izboru najboljših med najboljšimi najtežjo nalogo, ki mi bo za vedno ostala v spominu. Pa to ni bila le šala, v tem je veliko resnice.«

OŠ Videm, muzikal Zapijmo in zaplešimo v Lahkotni svet

Po otroško do zdravja

V okviru aktivnosti za zdravje je Rišemo in pišemo namenjena ozaveščanju naših otrok o pomenu zdravja. V zadnjih letih smo skupaj risali, pisali, ustvarjali, kuhali, vrtnarili, plesali ... Letos, ko smo že tradicionalni dogodek organizirali že 15., pa smo športno obarvano delavnico imenovali »Po otroške do zdravja!«.

DARJA VODUŠEK VTIČ

FOTO: ALEKSANDRA JELUŠIČ

Žal nam je malo zagodlo slabo vreme, zaradi česar je prireditev potekala v športni dvorani OŠ Kidričevo. To nikakor ni vplivalo na dobro razpoloženje tistih, ki so se našemu vabilu odzvali.

Ker je letošnja rdeča nit aktivnosti v okviru Zdravo Talum namenjena kostno-mišičnim obolenjem, smo na to temo navezali tudi aktivnosti v okviru Rišemo in pišemo. Brata Gašper in Miha Malek sta skupaj s svojimi sodelavci v igri in na zabaven način mlade in tiste malo manj mlade, ki so otroke spremljali, popeljala po številnih gibalnih vajah, s katerimi krepimo telo.

V veliki dvorani je bilo tudi več manjših koticov, kjer so lahko otroci trošili svojo energijo. Našli

smo lahko koticek za risanje in ustvarjanje, koticek, v katerem so z žogo podirali keglje, koticek, v katerem so morali z manjšimi otroškimi vozili obiti različne ovire, in še mnoge druge.

Za nagrado in povrnitev potrošene energije smo se lahko vsi – bilo nas je več kot 100 – posladkali še s sladoledom.

Nasmejani otroški obrazi so bili potrditev, da je bilo skupno druženje prijetno.

Verjamemo, da je vsak od vas v spominu odnesel domov vsaj eno vajo, ki jo bo izvajal tudi v prihodnje in tako naredil nekaj za svoje zdravje.

Ostanite zdravi do prihodnjega leta, ko se spet vidimo. ▣

Otroci med zabavno vadbo

Brata Malek sta zabavala otroke

Zahvala

Ob izgubi očeta, tasta, dedija in pradedija

Ludvika Bedrača

iz Pobrežja 99, Videm pri Ptuj, upokojenca Taluma,

se zahvalujemo sindikatu, podjetju Talum in vsem, ki so ga pospremili na njegovi zadnji poti. Vsi njegovi

Odkrivanje lepot Goriških brd in Vipavske doline Izlet krvodajalcev Taluma

Obvestilo krvodajalcem, zaposlenim v družbah skupine Talum, v Silkemu in Praliku

Krvodajalska akcija v juniju bo v torek, 23., in torek, 30. junija 2015, med 7. in 11. uro na transfuzijskem oddelku ptujske bolnišnice.

Pridružite se kolektivu krvodajalcev Taluma!

MARJETA LEDINEK
FOTO: SREČKO GAJŠEK

Zadnjo majsko soboto je sončno jutro obetalo prijetno druženje krvodajalcev. S Ptuja in iz Kidričevega smo se podali na pot proti Vipavski dolini. Med potjo smo se okrepčali z dobro malico, da smo bili pripravljeni na program, ki smo si ga zastavili. Najprej smo si ogledali izvire reke Vipava, se sprehodili po starem mestnem jedru, glavnem trgu. Dobra klima in razpoloženje sta pozitivno vplivala na vse prisotne, saj se je razlegel smeh in tekel sproščen pogovor. Napotili smo se v novejšo vinsko klet Vipava, kjer smo okušali njihovo vino, zraven pa so nam postregli s pršutom, sirom in kruhom – mi pa smo jim s pesmijo, ki je lepo odmevala v kletnem prostoru, zaželeli dobro letino. Pot nas je vodila v Goriška brda po idilični dolini, preprejeni z vinogradi in sadovnjaki, do hriba Mejnik nad vasjo Gonjače na desnem bregu Soče. Tam sta postavljena spomenik žrtvam druge svetovne vojne in razgledni stolp, ki v višino meri 23 metrov in ima 144 stopnic. S ptičje perspektive smo si ogledali največji sadni vrt v Sloveniji. Veličasten razgled na vse štiri strani neba proti Julijskim in Karnijskim Alpam (naravna meja med Italijo in Avstrijo), Dolomitom, na Furlanijo, Tržaški zaliv, Kras, Vipavsko dolino in Trnovski gozd. Adrenalin in mehke noge nekaterih po spustu s stolpa sta nam vzbudila lakoto, tako da smo si privoščili jedačo in pijačo iz nahrbtnika. Svež zrak in

prijazno in zeleno pokrajino smo le stežka zapustili, saj nas je kar mamila v svoj objem, vendar smo morali slediti programu, če smo si hoteli ogledati še sotesko potoka Kožbanjšček. To je izredno slikovit ozek žleb in korita Krčnik, ki je ponekod širok komaj pol metra, ustvarila pa sta ga pesek in deroča voda z brušenjem. Sprehodili smo se še po strnjenem naselju Šmartno, ki je kot orlovo gnezdo. Nekoč je bil na tem mestu protiturski tabor – ob dveh ulicah okrog cerkve sv. Martina –, obkrožen z obzidjem in obrambnimi stolpi. Dan se je počasi prevešal v večer, zato smo se odpeljali na turistično kmetijo Rojč-Polanec v Zaloščah, kjer so nam postregli z večerjo in nam omo-

gočili ogled njihove domačije. V poznih nočnih urah smo se vrnili na našo Štajersko, saj – kot pravi pregovor – Povsod je lepo, a doma je najlepše.

Seveda ne smem pozabiti na naše zveste donatorje, ki so nam omogočili, da smo preživeli tako lep dan v raziskovanju novih krajev, njihove kulture in predvsem čudovite narave. **Hvala upravi in sindikatu Taluma, Silkemu, Praliku in regijski organizaciji Skei Ptuj.**

Udeleženci krvodajalske akcije v maju 2015

Bojan Verdenik, Mirko Tikvič, Miran Ritonja, Alen Štrucl, Mirko Fruk, Franc Horvat, Daniel Roškar, Miroslav Sambolec, Tomi Lendero, Roman Železnik, Franc Sauer, Darko Emeršič, Leon Turk, Vekoslav Širec, Branko Prevolshek, Dušan Fridl, Franc Sluga, Anton Zelenik, Robert Mihelak, Marija Haložan, Dušan Šuper, Marjan Rebernišek, Anton Murko, Ivanka Zemljarič, Boštjan Kelc, Edvard Koderman, Matjaž Zajšek, Branko Spolenak, Mario Kuret, Darko Kornet, Franc Šeruga, Milorad Lazič, Miran Pešl, Andrej Novak, Gorazd Kralj

Začetniki na krvodajalskih akcijah

Kri so po enkrat darovali: Dejan Štuhec, Boštjan Mohorko, Leon Lukman, Kristian Lipovac, Dejan Klemenčič, Tomi Petek in Franc Stojnšek

Zahvaljujem se vsem sodelavkam in sodelavcem, ki so se v tako veli-

kem številu udeležili krvodajalske akcije. Zahvala tudi tistim, ki ste zbrali pogum in se pridružili družini krvodajalcev.

Dejan Štuhec: »Prej nikoli nisem bil na krvodajalski akciji, a ker se je v zadnjem času v Talumu veliko govorilo o tem, sem se odločil, da tudi sam postanem darovalec krvi. Človek nikoli ne ve, kdaj tudi sam potrebuje pomoč, in prav je, da smo ljudje solidarni drug do drugega. Ko sem šel prvič na odvzem, sem imel nekaj treme in strahu, ki se je po odvzemu izkazal za nepotrebnega. Odvzem je namreč neboleč.«

Kristian Lipovac: »Krvodajalske akcije sem se udeležil prvič. Za ta korak sem se odločil, ker želim pomagati. Z odvzemom krvi nimam problemov, zato tudi nisem čutil strahu. Krvodajalske akcije se bom spet udeležil v avgustu.«

Humanost, solidarnost in srčnost so vrline, s katerimi se ponajbolj krvodajalci.

Slovenski dan krvodajalstva

4. julij je bil izbran kot slovenski dan krvodajalstva, saj so na ta dan leta 1945 v Sloveniji odvzeli prve enote krvi. Danes na leto zberejo 45.000 litrov krvi, kar pomeni, da se na leto povabilom na krvodajalske akcije odzove do 100.000 krvodajalcev. Krvodajalstvo, ki je prostovoljno, brezplačno in anonimno, ostaja najbolj množična solidarnostna akcija pri nas. (Povzeto po: www.sta.si)

Hvala vsem sodelavkam in sodelavcem, ki darujete kri!

Krvodajalci na izletu

Lahkotni svet Rišemo in pišemo Izlet krvodajalcev 3. Unescov tek

FOTO: SRDAN MOHORIČ, ALEKSANDRA JELUŠIČ, SREČKO GAJŠEK, ARHIV ŠOL

Gremo na dopust

Seznam sodelavcev, ki bodo v letošnji sezoni letovali v Červarju in Nerezinah

Červar

15. 6. – 22. 6.

Zoran Barovič
Angela Ceci
Miran Fideršek

Vital
Revital
Izparilniki

22. 6. – 29. 6.

Tonček Cenar
Dragan Petković
Leon Zorec
Dejan Šibila

Aluminij
Aluminij
Rondelice
Vargas-Al

29. 6. – 6. 7.

Anton Petek
Jožef Rajh
Emil Kirbiš
Katarina Podgornik

Rondelice
Servis in inženiring
Servis in inženiring
Vital

6. 7. – 13. 7.

Vekoslav Širec
Albin Intihar
Branko Vinkler
Mirko Fruk

Servis in inženiring
Aluminij
Revital
Vargas-Al

13. 7. – 20. 7.

Bogdan Šimenko
Janez Vertič
Danilo Hertiš
Akeš Nahberger

Servis in inženiring
Aluminij
Vargas-Al
Servis in inženiring

20. 7. – 27. 7.

Zvonko Čerček
Nada Cimerman
Zvonko Kokol
Miroslav Kosi

Servis in inženiring
Vital
Izparilniki
Servis in inženiring

27. 7. – 3. 8.

Jožef Perša
Janez Premzl
Edvard Koderman
Valerija Valentan

Livarna
Rondelice
Rondelice
Vrtnarstvo

3. 8. – 10. 8.

Franc Ivanuš
Branko Petek
Davorin Krajnc
Darinka Novak

Livarna
Livarna
Izparilniki
Vital

10. 8. – 17. 8.

Danilo Majcen
Dušan Černenšek
Smiljan Sitar
Lojzika Zajšek

Servis in inženiring
Aluminij
Servis in inženiring
Revital

17. 8. – 24. 8.

Stanko Pajnkiher
Liljana Lončarič
Sergej Donaj
Ivan Bezjak

Livarna
Talum - FRS
Livarna
Rondelice

24. 8. – 31. 8.

Bojan Krajnc
Mirko Strmšek
Danilo Repič
Daniel Bezjak

Livarna
Livarna
Livarna
Servis in inženiring

31. 8. – 7. 9.

Marjan Cmrečnjak
Branko Forstnerič
Majda Galun Širovnik
Peter Vnuk

Aluminij
Aluminij
Revital
Aluminij

Nerezine

15. 6. – 22. 6.

Feliks Kodrič
Dušan Fridl
Slavo Fajfar
Romana Malinger
Peter Belec

Servis in inženiring
Livarna
Livarna
Revital
Rondelice

22. 6. – 29. 6.

Mario Kuret
Stanislav Poplatnik
Milan Drevenšek
Vekoslav Cestnik
Janez Zdavc

Inštitut
Servis in inženiring
Livarna
Servis in inženiring
Izparilniki

29. 6. – 6. 7.

Milan Toplak
Milan Prapotnik
Danilo Zebec
Milan Job
Dejan Klaneček

Servis in inženiring
Aluminij
Servis in inženiring
Vargas-Al
Rondelice

6. 7. – 13. 7.

Marija Jazbec
Davorin Lubej

Talum - FRS
Aluminij

Marjan Rebernišek
Stanko Kostanjevec
Mitja Kmetec

Livarna
Livarna
Aluminij

13. 7. – 20. 7.

Jože Medved
Miran Ules
Srečko Kozel
Darinka Korošec
Zdenko Zelenik

Livarna
Aluminij
Revital
Revital
Vrtnarstvo

20. 7. – 27. 7.

Jožef Nahberger
Ernest Kupčič
Matjaž Rozman
Silvo Mohorko
Jože Perko

Aluminij
Servis in inženiring
Servis in inženiring
Izparilniki
Rondelice

27. 7. – 3. 8.

Jožef Liponik
Franc Mlakar
Drago Smolinger
Miranda Brodnjak
Branko Vogrinec

Livarna
Rondelice
Vargas-Al
Izparilniki
Servis in inženiring

3. 8. – 10. 8.

Miran Šalamun
Aleksander Koser
Milko Ahec
Boris Ponudić
Kristjan Mlakar

Aluminij
Inštitut
Izparilniki
Izparilniki
Rondelice

10. 8. – 17. 8.

Stanko Jus
Dejan Horvat
Anton Zelenik
Miran Galun
Marijan Širovnik

Livarna
Informatika
Rondelice
Servis in inženiring
Aluminij

17. 8. – 24. 8.

Jožef Lovenjak
Mirko Zavratnik
Neža Avguštin
Robert Gajser
Majda Zadravec

Servis in inženiring
Aluminij
Revital
Aluminij
Talum - razvoj

24. 8. – 31. 8.

Anton Drevenšek
Ivan Hauptman
Marjan Sagadin
Peter Golc
Romana Bezjak

Servi in inženiring
Aluminij
Servis in inženiring
Servis in inženiring
Vital

31. 8. – 7. 9.

Zdenko Gajzer
Ibrahim Ekić
Marjan Bratuša
Smiljan Kojc
Bojan Verdenik

Servis in inženiring
Servis in inženiring
Servis in inženiring
Rondelice
Servis in inženiring

7. 9. – 14. 9.

Zvonko Šmigoc
Marjan Pilinger
Vladimir Hanc
Dušan Skledar

Livarna
Inštitut
Inštitut
Talum - KS

Vrednote na obisku

GREGOR JURKO

FOTO: ALEKSANDRA JELUŠIČ

»Današnja mladina obožuje luksuz, so neolikani, ne upoštevajo avtoritet, so nespoštljivi do starejših in radi čebļajo med telesno vadbo.« Te besede naj bi izrekel Sokrat, grški mislec in filozof, ki je živel približno med letoma 470 in 400 pred našim štetjem. Kar nekaj mislecev iz tistega časa in iz kasnejših obdobij ne vidi prihodnosti za lastni narod – predvsem zaradi nespoštljive in lene mladine. Je danes, po dolgih stoletjih, kaj drugače? Smo se v stoletjih res naučili samo to, da se ne razumemo? Se lahko kaj naučimo od mladih in oni od nas?

V letošnjem letu je – za tiste, ki morda niste opazili – v Talumu potekal projekt Lahkotni svet. Približno 5000 otrok iz osnovnih šol in vrtcev s ptujskega območja je med poukom izdelovalo kreativne izdelke iz aluminija, in to vsi, od tistih najmanjših, ki imajo to srečo, da jim drugi brišejo rit, do tistih v zadnji triadi, ki so na pragu najstniškega spoznanja, da so precej pametnejši od staršev.

Predstavljajte si, da odrasli dobimo nalogo, da nekaj ustvarimo iz odpadnega aluminija. Recimo, da gre za projektno nalogo v kakšnem resnem podjetju, podobnem kot je naše: z resnimi obrazi na sestankih, lepo zelenico, z brhkimi pravnici in računovodkinjami, s strogimi vratarji, urejenimi finančniki, s simpatičnimi prodajniki in analitičnimi tehnikami, recimo, da so metalurgi, kot smo mi ter s čisto pravo službo za odnose z javnostmi. Prva ugotovitev te pisane družine bi bila, da je to brez veze, da se predvsem ne spleča, ROI je prenizek, ni dodane vrednosti, ni jasnih finančnih ciljev in 110-odstotnih zagotovil, da bo zadeva čez dve leti res uspela, navsezadnje smo le malce prestari za takšno igračkanje, pa tudi izdelki nimajo uporabne vrednosti in seveda nas skrbi, kaj bo rekel tisti odstotek sodelavcev, ki ni hotel niti poskusiti. Rezultat bi bil seveda posledica tega bolj kilavega pristopa in energije. Kje smo se torej izgubili na poti v odraslost? Poglejmo, kako se je tega lotila naša mladina. Ni jih bilo treba vprašati, ali si upajo, ker je to samoumevno, zmoro namreč vse, ne pa skoraj vse kot mi odrasli. Prav tako je samou-

mevno, da so odprti in da sodelujejo, vsak dan se zdi kot večnost, poln neznanih možnosti, priložnosti, da dobijo nove prijatelje, se naučijo novih stvari in novih dogodivščin. Prav tako je samoumevno sodelovanje, ki ni pogojeno s statusom, sodelovanja se lotijo na podlagi prijateljstva, ni jim mar, da bi kdo v skupini lahko imel kaj več od tega projekta. Veselijo se uspehov sošolcev, tudi če to pomeni, da sami niso dobili nagrade.

Ustvarjalnost in podjetnost? Poglejte svoje otroke, za več ur se lahko izgubijo pri sestavljanju lego kock, kaj šele, če imajo priložnost delati z novimi materiali, kot je recimo aluminij. Iz neznanega razloga z leti izgubimo željo, da bi ustvarjali z glino, peskom, plastelinom, da bi risali samo zaradi lastnega užitka. Vse te izdelke znajo tudi prodati staršem za kak sladoled, morda jih zamenjajo za kak lepši izdelek ali pa dobijo idejo, kako bi polepšali življenje svojemu hišnemu ljubljencu.

Skrbnost in odgovornost? Vsekakor! Kdo se pa ne potruži, da v izdelku predstavi najboljše, kar zna, obenem pa pazi, da se njegov ali prijatelj izdelek ne poškoduje, ne samo do ocenjevanja, ampak tudi kasneje. Uporabijo vse lastno znanje, da bo izdelek res odličen. Tudi vztrajnost in zavzetost nista bili pri otrocih nikoli povezani s šolskim zvoncec. Odličen izdelek ni končan takrat, ko učitelj reče, da je zmanjkalo časa, ampak takrat, ko ga ima njegov avtor za odličnega in tako končanega.

Ko boste naslednjič s polnim hladilnikom piva svojemu najstniku predavali o škodljivih posledicah alkohola za mlad organizem, se spomnite, da je omenjene vrednote nekomu drugemu lažje vcepiti, če pa njih živimo tudi sami. Vse te vrednote naša mladina ima in po njih živi na polno. Znamo v skladu z vrednotami, ki smo jih povabili na obisk, živeti tudi sami? ■

Slovarček: CAPRI – otok v Neapeljskem zalivu, FEDAIN – palestinski gverilec, FRAKTAL – vrsta geometrijske oblike, GRLAVA – kraj na Murskem polju, JAKLIČ – slovenski pisatelj (Fran), OŠELJ – kraj pri Slovenski Bistrici, RINO – italijanski pevec Gaetano.

							SESTAVIL: JANKO ŠEGULA	VRSTA GEO- METRIJSKE OBLIKE	SLOVENSKI GENERAL LIPICH	AMERIŠKI PESNIK PAUND	BOJ V SOVRAŽ- NIKOVEM ZALEDJU	MERA, TUDI MASA (STAR.)	MUSLI- MANSKI BOG	TITAN	DOMNEVNI REK GALILEA GALILEI, "EPPUR SI MUOVE"	S KAM- ENJEM POKRIT SVET
							HLADNO- KRVNEŽ, RAVNO- DUŠNEŽ									
							OSTANEK PODRTE HIŠE									
							NASLOV							VESNA MALNAR		
							SLOVENSKI SLIKAR MEŠKO					VRTNA PEKOČA ZACIMBA		ROMAN URANJEK		
							TONE SELIŠKAR			IVO ŽIDEK			BREZ- ALKOHOLNA PIJAČA			
							GRDOTA			SLOVENSKA IGRALKA (NINA)			MAKEDONSKI LJUDSKI PLES			
														DRAGO TRŠAR		
														FRANCOSKI IGRALEC (JACQUES)		
ALUMINIJ	SLOVENSKI TV NOVINAR PEČKO	NA VRTU OBDELAN KOS ZEMLJE	SLAB PESNIK, RIMAR	OTOK V NEAPELJ- SKEM ZALIVU	KRAJ NA MURSKEM POLJU							LUKNJAČ (STAR.)				
												MRZLOST, MRAZ				
							LIČINKA MAJSKEGA HROŠČA			VIKTORIJA AZARENKA		SVILENA LESKOTNA TKANINA				
										NATALIJA GROS		BIBLIJSKI JUDOVSKI PREROK				
							TEKMO- VANJE V TREH DISCI- PLINAH			REKA NA POLJSKEM			TONE SELIŠKAR			SOVJI MLADIČ
										CEV (NAREČNO)			LJUBLJANA			
							NBA KOŠAR- KARSKA EKIPA IZ MEMPHISA									
							ŠESTI MESEC JUDOV- SKEGA KOLEDARJA			LOVRO TOMAN				VINKO OŠLAK		
										PREBIVALKA TASMANIJE				JUNAK RISANKE (PROFESOR ?)		
							RAČKE			PROŽNA PLETENINA				MOSTIČEK		
										SEZUVALNIK				MAJHEN HLOD, HLODIČ		
										SOLI DUŠIKOVE KISLINE						
										PALESTINSKI GVERILEC						
							ALUMINIJ	EVROPSKA ZNANST- VENA FUNDACIJA				SLOVENSKI PISATELJ (FRAN)				
								SAMOBOR				ZGORNJI DEL STOPALA				
							TURNUSI						LUDVIK TOPLAK		ITALIJANSKI PEVEC GAETANO	AMERIŠKI IGRALEC TAMIROFF
													ZNAK V NASLOVU E - POŠTE			
							MESTO V MEHIKI									
							PASTIR OVNOV					STROK- OVNJAK ZA FIZIKO				
												ELZA BUDAU				
							PREBIVALCI RAKITNE									
							ALUMINIJ	PRIPADNIK ČANOV				BARIJ		CIGAN		

Upam si!

»Racionalno in učinkovito z energijo«

Imaš idejo, kako lahko v Talumu prihranimo energijo?

Podaj svoj predlog, sodeluj v natečaju in zmagaj!

Vse koristne predloge bomo nagradili.